

PO ŽEBŘÍKU K PŘEKONÁNÍ STRACHU Z BUDOUČNOSTI

Kázání ze soboty 21.3.2020 – br. Robert Řehák

Nacházíme se v pohnuté době, jakou jsme ještě nezažili. Ještě před pár dny svět vypadal jinak. Měli jsme své jistoty a nic nenasvědčovalo tomu, že by se to mělo změnit. Ty jistoty jsou nyní otřeseny. Zažíváme strach z neznámé budoucnosti.

Člověk by však ani v té nejtěžší chvíli neměl ztratit smysl pro humor. Právě ten nám dává možnost se povznést nad tíživou situaci a vnitřně ji porazit. Proto začnu vtípem: Jednou farář dorazí na mši, postaví se na kazatelnu a v rámci ohlášek oznámí: „Drazí věřící, mám pro vás jednu dobrou a jednu špatnou zprávu. Dobrá je, že už máme dostatek peněz na opravu kostela, ta špatná je, že peníze jsou zatím ve vašich kapsách!“ Stejně i my – lék proti viru malomyslnosti a strachu z budoucnosti už máme: je v našich myslích a srdcích. Nejlepším lékem na tohoto víra je víra.

Naše víra je víra v Boha Abrahamova, Izákova a Jákobova. Jsou jejich příběhy pouze popisem osudů historických osobností, nebo i poselství našich předků pro nás do vypjatých situací jako je tato?

Podívejme se na jeden z klíčových momentů Jákobova života zapsaný v Gen 28:10: „Jáko b vyšel z Beer-šeby a šel do Cháranu.“ To spojení *מרי ויבוע* „i vyšel“ se zdá nenápadné. Jákobovi bylo už čtyřicet let (Gn 26:34). Jákob si žil spokojeně u maminky v „mamá hotelu“. Měl své jistoty a nic nenasvědčovalo tomu, že by se to mělo změnit. V Beer-šebě tou dobou běžel život naplno. Plný nejrůznějších činnorodých aktivit. Lidé se však klaněli nejrůznějším modlám. Ty je odváděly od Boha, od jejich rodin, braly jim čas a vedly je ke službě mamonu.

Z toho všeho je najednou Jákob vytržen. Hrozí mu smrtelné nebezpečí. Neví, co bude. Je sám v neznámé krajině. Ze strachu před Ezauem se neubytovává v nějakém opevněném městě či chráněném místě pro poutníky a karavany. Uléhá uprostřed pustiny na zem. Slunce zapadá, zmocňuje se ho tíseň. Je vydán napospas. Nemá ani polštář. Dává si pod hlavu kámen. Termín *מראשותיו merašotav* „v hlavách“ je neobvyklý. Jakoby v té chvíli měl z těch starostí více hlav. Možná to znamená, že si kolem hlavy udělal kruh z kamenů proti dravé zvěři, která ho může kdykoliv napadnout.

Když usne, tak se mu zdá sen: „Hle, na zemi stojí žebřík, jehož vrchol dosahuje k nebesům, a po něm vystupují a sestupují poslové Boží.“ Ten obraz žebříku hebr. *סולם sulam* je záhadný. Poslové Boží nejdříve vystupují a teprve potom sestupují. Jakoby již předtím byli na Zemi...

Podle midraše Berešit raba žebřík představuje říše, ve kterých židovský národ bude trpět až do příchodu mesiáše. První anděl představuje 70 let v Babylonském zajetí – vystoupal 70 příček a pak padl dolů, druhý anděl představuje Perskou říši – vystoupal několik příček nahoru a padl, stejně jako třetí anděl představující mocnou Řeckou říši. Čtvrtý anděl představuje čas započatý římskou nadvládou. Jákob se v tom snu bál, že tenhle poslední anděl nikdy nesejde dolů, ale Bůh ho ujistil, že i tenhle poslední anděl jednou skončí.

Tou nevyšlovenou nadějí skrytou v midraši je, že každá – i ta nejhorší doba jednou pomine. Pominulo Babylonské zajetí, pominula Perská říše, pominulo Řecko i Římané, jednou

pomine i to současné utrpení. Možná to ještě nějakou dobu bude trvat, ale nakonec pomine. Veškeré dění má pod nebem svůj čas. Nakonec však znovu nastane שלום *et šalom* „čas pokoje“ (Kaz 3).

Je tu však i duchovní výklad. Jedná se o mystické propojení země a nebe. Onen „vzestup“ může znamenat i vzestup vnitřního duchovního růstu a onen „sestup“ je sestup do vnějšího světa ke druhým. Právě v době krize je čas na náš duchovní „vzestup“ a „sestupování“ ke službě a pomoci druhým.

Možná objevíme mnohé další věřící i nevěřící lidi, kteří jsou na této cestě nahoru a dolů s námi. Možná teprve tehdy opravdu uslyšíme ten hlas: „Já jsem Hospodin, Bůh tvého otce Abrahama a Bůh Izákův.“

Ve chvíli nezajištěnosti a vydanosti se Jákob poprvé setkává s Bohem. Nová životní situace je mu šancí zrevidovat svůj dosavadní život, přehodnotit své hodnoty a znovu hledat Boha. Jak říká v této době Tomáš Halík: „V době uzavřených kostelů je dobré otevřít Bibli a otevřít svou mysl a srdce k daleko hlubšímu prožívání víry, než doposud.“

Hospodin oznamuje Jákobovi i nám: אנכי עמך *anochi imach* „Hle, já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této země. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil.“

Boží přítomnost označovaná rabíny v židovské mystice jako שכינה *šechina* je s námi. Elie Wiesel o ní ve své knize *Zlo a exil* píše: „Protože existuje stvořený svět, protože lidé trpí, chce Bůh trpět s námi. Proto dovoluje své *šechině*, aby ho opustila a trpěla jeho jménem, s ním i s jeho tvory.“ Utrpení není trest, který by na nás Bůh sesílal. Bůh trpí s námi.

Stejně zaslíbení dává i Ježíš: „Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ (Mat 18:20)

I v těch nejhorsších chvílích Bůh je a bude s námi, a zjeví nám nějaký סולא *sulam* žebřík, jako to udělal u Jákoba. Když si budeme navzájem pomáhat a povzbuzovat se, tak překonáme i ty nejtěžší chvíle.

Dietrich Bonhoeffer se v době největší krize nebál postavit proti nacistickému pronásledování. Dokonce se přidal i k odbojové skupině proti samotnému Hitlerovi, což ho nakonec stálo život. Jeho vyznání je tu však pro nás i dnes: „Věřím, že Bůh ze všeho, i z toho největšího zla, může a chce učinit dobro. K tomu potřebuje lidi, kteří věří, že všechny věci mohou posloužit k dobrému. Věřím, že v každé tisni nám Bůh chce dát tolik síly odolat, kolik jí potřebujeme. Ale nedává ji předem, abychom se nespolehali sami na sebe, ale jen na něj samotného. V takové víře musí být překonán každý strach z budoucnosti. Věřím, že ani naše chyby a omyly nejsou nadarmo, a že pro Boha není o nic těžší se vypořádat s nimi než s našimi domněle dobrými skutky. Věřím, že Bůh není žádným nadčasovým osudem, nýbrž že čeká a odpovídá na upřímné modlitby a odpovědné činy.“